

PROTOKÓŁ DYPLOMATYCZNY

Patrycja
Chudolińska,
klasa ITHB

POJĘCIE PROTOKOŁU DYPLOMATYCZNEGO

- Protokół dyplomatyczny jako instrument polityki zagranicznej państwa jest nośnikiem rzeczywistych treści przekazywanych za pośrednictwem jego sformalizowanego języka i rytuału.
- We współczesnym znaczeniu termin „protokół” oznacza kodeks uprzejmości, który łączy dyplomatyczne formy, ceremonię i etykietę.

HISTORIA PROTOKOŁU DYPLOMATYCZNEGO

- Początki obecnego porządku protokolarnego wiążą się z dworami monarszymi średniowiecznej Europy. Poselstwa podróżowały do monarchów, by w imieniu swych władców zawierać sojusze, prosić o pokój lub proponować małżeństwa dynastyczne. Sposób, w jaki były przyjmowane przez władcę, wynikał ze zwyczajów dworskich; w zasadzie nie czyniono różnicy między obcymi posłami i dostojnikami własnego państwa.

W
STAROŻYTNOŚCI OCZYWIŚCIE TEŻ ISTNIAŁY ELEMENTY TEGO, CO DZIŚ
NAZWIEMY

PROTOKOŁEM DYPLOMATYCZNYM:

- w Grecji posłami byli kapłani albo wybitni obywatele (filozofowie, politycy)- jako symbol swojej funkcji nosili gałązkę oliwną zwieńczoną dwoma wężami, posiadali „listy uwierzytelniające” w postaci związanych glinianych tabliczek („diploma”), a także instrukcje postępowania. Znieważenie posła znieważało władcę, który posła wysłał;

- w Rzymie początkowo dyplomacją zajmowali się kapłani-specjalne kolegium Fecjałów, składające się z 20 członków, któremu przewodniczył urzędnik pater patratus. W okresie republiki kapłanów zastąpili świeccy dyplomaci, zwani legati, symbolem ich funkcji był złoty pierścień, który uprawniał do bezpłatnych podróży i diet. Posłami przybywającymi do Rzymu opiekował się magister officiorum - mistrz ceremonii. Posłowie - w zależności od zamiarów wobec państwa wysyłającego - albo byli traktowani z honorami, albo trzymani o chlebie i wodzie.

KONGRES WIEDEŃSKI I POWSTANIE PROTOKOŁU DYPLMATYCZNEGO

- Protokół dyplomatyczny ukształtował się głównie pod wpływem tradycji francuskiej, która najwcześniej wydzieliła go z ceremoniału dworskiego i uczyniła instrumentem polityki zagranicznej. Nie dziwi to, gdy przypomnieć, że klasyczny podręcznik dyplomacji Harolda Nicholsona określa całą organizację nowożytnej służby zagranicznej mianem "systemu francuskiego".

- Rozwój polityki zagranicznej wymagał uregulowań międzynarodowych. Zasadniczą rolę w tym zakresie odegrał kongres wiedeński, który w 1815 roku - po wojnach napoleońskich - nakreślił nowy porządek polityczny w Europie oparty na pojęciu równości suwerennych państw oraz stworzył podstawy nowego systemu międzynarodowego opartego na wspólnym wypracowywaniu decyzji w drodze stałych rokowań dyplomatycznych (system kongresowy).

■ Aneks XVII do Aktu końcowego kongresu wprowadził:

1. ujednoczenie rang dyplomatycznych, aby umożliwić jasne wyznaczenie starszeństwa pośród dyplomatów i zrównanie ich w przywilejach
2. ujednoczenie sposobu ich przyjmowania zrywające z praktyką różnicowania w zależności od siły więzów dynastycznych oraz
3. ujednoczenie zasad opracowywania i podpisywania umów.

- Ta praktyka, spisana w formie protokołu uzgodnień, dała nazwę odrębnej gałęzi wiedzy, którą określamy mianem protokołu dyplomatycznego. Wszystkie przyjęte przy tej okazji ustalenia stworzyły podstawy międzynarodowego porządku w zakresie stosunków dyplomatycznych i w niezmienionej formie zostały potwierdzone przez Konwencję wiedeńską z 1961 roku.

**KONGRES USTALIŁ RÓWNIEŻ, ŻE PONIEWAŻ AMBASADOR
REPREZENTUJE OSOBĘ I
GODNOŚĆ WŁADCY, NALEŻĄ MU SIĘ MONARSZE
FORMY ETYKIETALNE, TAKIE JAK:**

- prawo do tytułu ekscelencji (ale nie w rozmowie z panującym, przy którym jest uwierzytelniony),
- prawo do baldachimu w sali audiencjalnej,
- prawo nakrycia głowy w obecności monarchy (ale tylko wtedy, gdy ten uprzednio nakryje głowę),
- prawo do jazdy powozem zaprzężonym w sześć koni,
- prawo do odbierania honorów wojskowych,
- prawo pierwszeństwa w przyjmowaniu wizyt posłów i ministrów;
oraz
- przysługujące żonie ambasadora prawo taboretu, czyli zajęcia miejsca siedzącego obok królowej, gdy ta usiądzie.

- Całość tych zasad przyjęła nazwę protokołu dyplomatycznego, gdyż ustalała i skodyfikowała obowiązkowe formy zachowań i etykiety stosowanej wobec przedstawicieli państw obcych.

ORGANIZACJA PROTOKOŁU DYPLOMATYCZNEGO

- System organizacyjny protokołu bywa odmienny w różnych państwach. Najczęściej stosowane jest rozwiązanie (przyjęte także w Polsce i we Francji), że Protokół Dyplomatyczny jako jednostka organizacyjna działa w ramach Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

- **Protokół Dyplomatyczny Ministerstwa Spraw Zagranicznych pełni w Rzeczypospolitej Polskiej rolę protokołu państwowego, który ustala lub potwierdza ogólne zasady protokołu do stosowania przez administrację państwową i samorządową w stosunkach z partnerami zagranicznymi oraz z miejscowym korpusem dyplomatycznym i konsularnym.**

- Na czele Protokołu Dyplomatycznego stoi dyrektor, który jest wyznaczany spośród najbardziej doświadczonych członków służby zagranicznej noszących rangę ambasadora tytularnego. Dyrektor PD lub jego zastępca towarzyszy prezydentowi Rzeczypospolitej oraz prezesowi Rady Ministrów w ich podróżach zagranicznych oraz ich gościom podczas wizyt w Polsce. Przedstawia również głowi państwa nowych ambasadorów podczas ceremonii składania listów uwierzytelniających w Pałacu Prezydenckim oraz podczas spotkań prezydenta z korpusem dyplomatycznym.

KONIEC

■ Bibliografia:

http://pl.wikipedia.org/wiki/Protok%C3%B3%C5%82_dyplomatyczny

<http://home.elka.pw.edu.pl/~tcedro/files/prod/prod-wyklad2-stacjonarne.pdf>

<http://vod.tvp.pl/audycje/historia/cafe-historia/wideo/historia-protokolu-dyplomatycznego/13464370>